

КРАЄЗНАВСТВО

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у квітні 1927 року Українським комітетом краєзнавства
Репресований у 1930 році

Відроджений 1993 року з ініціативи Національної спілки краєзнавців України

3/4 (88/89)
'2014

Головний редактор
Олександр Реєнт

Редакційна колегія:
Олег Бажан
(перший заступник
головного редактора)
Богдан Андрусичин
(заступник
головного редактора)
Лев Баженов
Віль Бакіров
Олександр Гончаров
Віктор Даниленко
Володимир Дмитрук
Олександр Завальнюк
Віктор Звагельський
Григорій Клепак
Сергій Копилов
Олександр Лисенко
Микола Литвин
Руслана Маньковська
Андрій Непомнящий
Олег Рафальський
Олександр Рубльов
Григорій Савченко
Віктор Савчук (заступник
головного редактора)
Валерій Смолій
Тарас Чухліб
Ганна Швидько

Засновники:
Національна спілка
краєзнавців України
Інститут історії України
НАН України

**Виходить
щоквартально**
ISSN 2222-5250

ЗМІСТ

Києвознавство: історичні та соціокультурні аспекти

- Роман Шевченко (м. Київ)*. Інтерпретація дромоніміки міста
Києва (кін. XIX – поч. XXI ст.) 5
- Сергій Карамаш, Валентин Кобзар (м. Київ)*.
Нові архівні джерела про зведення в Києві першої централізо-
ваної каналізації 11
- Дмитро Малаков (м. Київ)*. Про втрачені частини Київської
фортеці (спогади краєзнавця) 16

До 100-річчя початку Першої світової війни

- Олександр Реєнт (м. Київ), Тетяна Ковальчук (м. Маріуполь)*.
Перша світова війна 1914-1918 рр.: український контекст 21
- Михайло Гаухман (м. Луганськ)*. Місто і криза: міське
самоврядування Луганська під час Першої російської революції
та Першої світової війни 25

Краєзнавство в особах

- Валерій Левченко (м. Одеса)*. Валентин Іванович Селінов
(1876-1946): теоретик, практик та організатор краєзнавства . . . 35
- Ігор Робак (м. Харків)*. Валентин Отамановський як один з
фундаторів сучасного вітчизняного краєзнавства 46

До 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка

- Олег Ночовний (м. Полтава)*. Святкування ювілейних дат у
СРСР: на прикладі 150-річчя від дня народження Т. Шевченка . . . 57
- Станіслав Дембіцький (м. Переяслав-Хмельницький)*.
Садиба А. О. Козачковського в контексті переяславської
шевченкіани 62
- Руслана Маньковська (м. Київ)*. «Україна Тараса Шевченка»:
видавничий проект Національної спілки краєзнавців України . . . 66

Теоретико-методологічні засади освітянського краєзнавства

Ольга Травкіна (м. Чернігів). Заснування Чернігівського колегіуму в контексті церковно-політичного становища та культурно-освітньої діяльності чернігівських ієрархів кінця XVII – початку XVIII ст. 71

Віктор Саранча (м. Кременчук). Освітнє середовище Полтавської губернії під час Першої світової війни 79

Джерелознавчі та біографічні студії

Володимир Щербатюк (м. Київ). Топоніміка Лисянщини як джерело вивчення історії краю 91

Віктор Соколов (м. Київ), Андрій Куций, Святослав Куций (м. Конотоп). До питання про родовід Огієвських ... 97

Олег Бажан (м. Київ), Вадим Золотарьов (м. Харків) Безмежно відданий наркомун Успенському (Олександр Нілович Троїцький) 102

До 70-річчя вигнання нацистських окупантів з України

Олександр Лисенко (м. Київ). Черкащина на завершальному етапі Другої світової війни (історіософські та методологічні нотатки) 113

Надія Бойко (м. Переяслав-Хмельницький). Букринська наступальна операція очима очевидців 117

Павло Дрок (м. Переяслав-Хмельницький). Технічні розробки академіка А. Ляльки у роки Другої світової війни та їх вплив на військове літакобудування в СРСР 129

Національна спілка краєзнавців України: панорама сучасного життя

Павло Сацький, Олександр Гончаров (м. Київ). Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт «Мальовнича Україна – туристичний край» 133

Володимир Дмитрук (м. Київ). Виховання патріотизму починається з любові та вивчення рідного краю 135

Євген Букет (м. Київ). Лауреати Премії імені академіка Петра Тронька 2014 року 138

Тарас Нагайко (м. Переяслав-Хмельницький). Третє «Сікорські читання» у Переяславі 143

Микола Борщ (м. Черкаси). Краєзнавча Шевченкіана України .. 145

Олександр Завальнюк, Олександр Комарницький (м. Кам'янець-Подільський). Кам'янець-Подільська міська організація Національної спілки краєзнавців України у 2010-2014 рр.: основні результати діяльності 147

Нові лауреати найпочеснішої премії в краєзнавстві 153

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України (*протокол № 10 від 18.12.2014 р.*)

Журнал зареєстровано Міністерством юстиції України (*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 1722 від 06.12.1995 р.*)

Постановою президії ВАК України № 05/2 від 27.05.2009 р.

журнал внесено до переліку наукових фахових видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук за спеціальностями «Історичні науки» (*Бюлетень ВАК України. – 2009. – № 8*).

Усі права застережені. Передрук дозволено тільки за згодою редколегії.

Адреса редакції:

01001, м. Київ-1,
вул. М.Грушевського, 4,
кім. 212
тел.: 278-02-38, 279-13-88

E-mail:

bazhanclo@ukr.net

Електронна версія:

www.history.org.ua
www.nbu.gov.ua
www.nsku.org.ua

© Національна спілка краєзнавців України, 2014
© Інститут історії України НАН України, 2014

Наукова інформація

- Михайло Степаненко (м.Київ)*. Берестечко в Парижі 155
- Шаміль Акічев (м. Конотоп)*. У Конотопській читання 159
- Валерія Цубенко, Людмила Латішева (м. Одеса)*. II міжнародна науково-практична конференція «Південь України у вітчизняній та європейській історії» (25-26 вересня 2014 р., м. Одеса) . . . 161

Огляди

- Олександр Ресніт (м. Київ)*. 25-річчю Народного Руху України присвячується 169
- Ярослав Калакура (м. Київ)*. Закарпаття очима знаного історіографа та краєзнавця 171
- Людмила Мех (м. Київ)*. Краєзнавець макарівського гарту . . . 175
- Олександр Коваленко, Тамара Демченко (м. Чернігів)*. «Корюківка назавжди залишилася в серці...» 177

In memoriam

- Петро Скавронський (м. Бердичів)*. Для нас горить його свіча... (Світлій пам'яті члена Національної спілки краєзнавців України Володимира Федоровича Шинкарука) 181

Про авторів 193

Вимоги щодо оформлення статей 195

На першій сторінці
обкладинки:
Пам'ятник
Т. Г. Шевченку в Москві
(скульптори
М. Грицюк,
Ю. Сінькевич,
А. Фуженко;
архітектори
А. Сницарєв
і Ю. Чеканюк)